

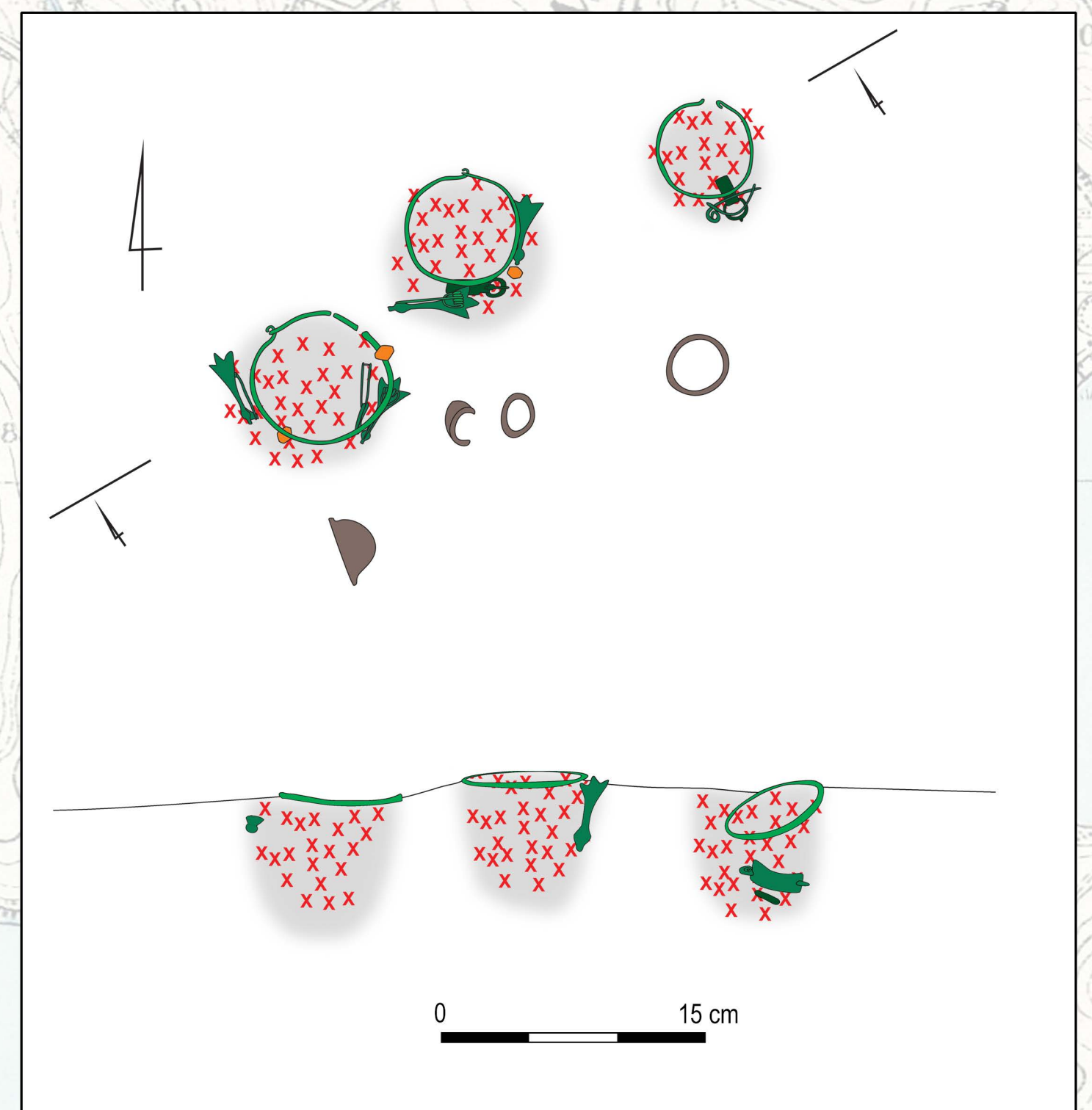
CMENTARZYSKO PŁASKIE ŁĘŻANY, ST. IV GM. RESZEL

GRÓB 31A - grób ciałopalny, jamowy, bezpopielnicowy.

Grób był wkopany w starszy pochówek nr 31. Na głębokości 30 cm odsłonięto trzy bransolety brązowe z haczykowatymi zakończeniami, pod każdą bransoletą znajdowały się niewielkie skupiska silnie przepalonych kości, o średnicy odpowiadającej średnicy każdej z bransolet, miały one miąższość 5-7 cm.

Wyposażenie skupisk B1 i B2 było podobne, w każdym znajdowała się brązowa bransoleta z tordowanym kabląkiem i haczykowatymi zakończeniami, para brązowych zapinek cykadowych, sprzączka brązowa z metopką na kolcu i resztkami rzemienia w skuwce oraz dwustożkowate paciorki bursztynowe, dwa w skupisku B2 i jeden w skupisku B1. W skupisku B3 znaleziono poza bransoletą i analogiczną do poprzednich sprzączką, prymitywną zapinkę, składającą się z prostokątnej blaszki brązowej, przez którą przeprowadzona była brązowa szpila z główką zwiniętą w ślimacznicę.

Wzdłuż bransolet ustawione zostały w rzędzie cztery naczynka miniaturowe różnej formy.

Zapinki cykadowe z grobu 31a
1-2 skupisko B1, 3-4 skupisko B2

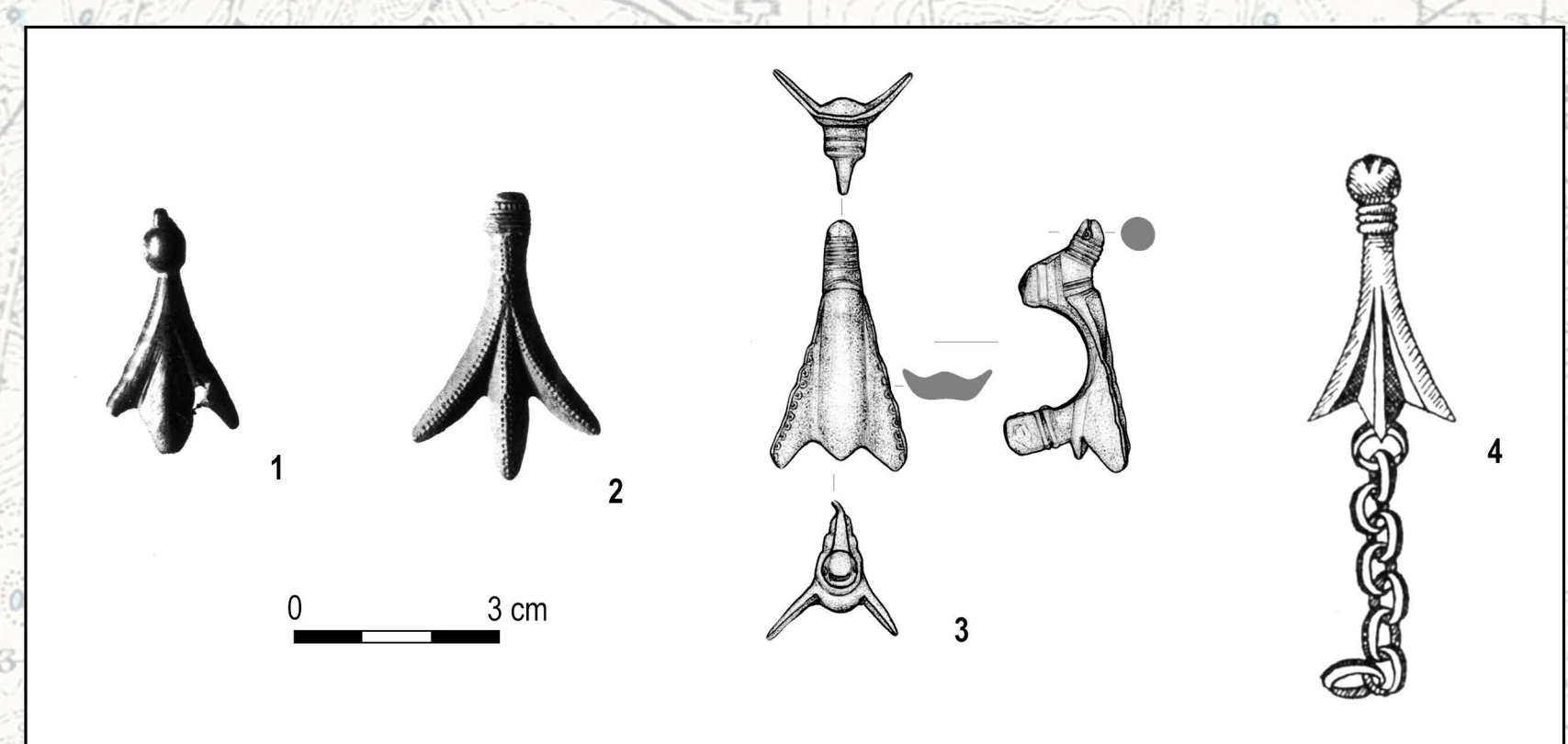
Zapinki cykadowe są ozdobą rzadko spotykaną na terenach bałtyjskich, dotychczas poza zabytkami z Łężan znane są z tego obszaru jeszcze tylko cztery takie fibule.

W okresie wędrówek ludów motyw cykady rozpowszechniony był wśród ludów koczowniczych, od których został przejęty przez Germanów Wschodnich. Zapinki cykadowe szczególnie popularne były wśród Ostrogotów i Gotów krymskich, spotyka się je również w materiałach wiązanych z Gepidami czy Frankami. Złote, wysadzone almandynami okucia upręży końskiej w kształcie cykad zostały znalezione w Tournai w grobie zmarłego w 482 r. władcy Franków Childeryka I.

Zapinki cykadowe występują w wielu różnych wariantach stylistycznych. Niewielkie fibule o kulistej główce cykady z dość długą szyjką, zakończone odwołkiem z rozłożonymi skrzydłami, takie jak te znalezione w Łężanach, najczęściej spotykane są w zespołach datowanych na fazy D₂-D₃. Według M. Mączyńskiej zapinki cykadowe tego typu przybyły na tereny bałtyjskie z południa, najprawdopodobniej z nad środkowego Dunaju lub Krymu. (Mączyńska 2009; Skvortsov, Rudnicki, w druku)

Rozmieszczenie zapinek cykadowych na terenach bałtyjskich
1. Łężany, 2. Widryny, 3. Czerwony Dwór, 4. Grebieten, 5. Šauginai

Zapinki cykadowe z terenów bałtyjskich
1. Widryny, gm. Reszel (dawne Widrinnen, Kr. Rastenburg); 2. Czerwony Dwór, gm. Kowale Oleckie (dawne Rothebude, Kr. Goldap), kurhan 6, gr. 5;
3. Okunevo, Kaliningrad raj. (dawne Grebieten, Kr. Fischhausen), luźne;
4. Šauginai, Šiaulių raj., luźne
wg. Jurga, Ots, Szymański 2003: ryc. 4216:2, 3 (1-2); Skvortsov, Rudnicki, w druku: ryc. 3 (3); Merkevičius 1984: ryc. 18:2 (4)